

# چگونه وبلاگ‌ها فرهنگ ما را تغییر می‌دهند

ما وبلاگ‌دار شده‌ایم، کتابی است درشش بخش باسی و چهار نوشته که توسط بیست و نه پدیدآورنده از قدیمی‌ترین اهالی وبلاگستان جهانی پدیدآمده است.

ریکا بلا (Rebecca Blood) نویسنده وبلاگ «جیب ریکا»<sup>۱</sup> در مقدمه کوتاه خود بر کتاب پس از آنکه سعی می‌کند برای پرسش‌هایی از این قبیل که وبلاگ چیست؟ وبلاگ‌دارها چه علائقی دارند؟ و وبلاگ‌خوان‌ها چرا وبلاگ می‌خوانند؟ با استفاده از تجربیات خود، پاسخ‌هایی دست و پا کند، نوشته‌های این مجموعه را واکنش‌هایی اولیه به پدیده وبلاگ معرفی می‌کند و اذعان می‌دارد با توجه به اینکه فقط سه سال (زمان انتشار کتاب)، از عمر وبلاگستان می‌گذرد، طبیعی است که هنوز پاسخ پخته‌ای وجود نداشته باشد. بدین ترتیب آشکار است که هیچ‌کدام از نویسندگان کتاب نمی‌دانند وبلاگ‌ها به کجا می‌روند و یا عاقبت جایگاه‌شان در وب جهان گستر (World Wide Web) کجا خواهد بود (p. xii).

درک ام. پوازک (Derek M. Powazek)، ریکا بلا، جان کتز (Jon Katz)، کامرون بارت (Cameron Barrett)، و براد ال. گراهام (Brad L. Graham) به ترتیب طی شش مطلب «چه جهنمی است وبلاگ و چرا مرا تنها نمی‌گذارند؟»، «وبلاگ‌ها: یک تاریخ و چشم‌انداز»، «وبلاگ‌ها می‌آیند»، «آناتومی یک وبلاگ» و «مطالب بیشتری درباره وبلاگ‌ها» [هر دو از کامرون بارت]، و «چرا وبلاگ می‌نویسم»، در بخش نخست به صورت کوتاه به تاریخچه پیدایی و سیر تحول وبلاگ پرداخته‌اند.

«وبلاگ‌دارها را ملاقات کن» عنوان بخش دوم کتاب است که با

• دکتر بهزاد دوران  
دکترای جامعه‌شناسی



**Rodzvilla, John, We've got blog: How weblogs are changing our culture. Cambridge: Perseus Publishing. 1st Edition. 2002 p. 242, (ed), Hard Cover. English. ISBN: 0-7382-0741-1.**



نُه نوشته‌سعی در معرفی مشهورترین اهالی وبلاگستان جهانی دارد: «ما وبلاگ‌ها را شروع نکردیم» (ترانه‌ای بر وزن ترانه «ما آتش را نیافروختیم» بیلی جونل<sup>۲</sup>) از نیکلای نولان (Nikolai Nolan)؛ «شما وبلاگ‌دار شده‌اید: چگونه کسب و کار، رفاقت و زندگی‌تان را برخط بگذارید» (درباره نحوه آشنایی مگ هوریهان با ایون ویلیامز، دو وبلاگ‌دار قدیمی)، از ربکا مید (Rebecca Mead)؛ «ساختارزدایی از مقاله «شما وبلاگ‌دار شده‌اید»»، از جو کلارک (Joe Clark)؛ «یک جوان فدایی بلاگر» (آشنایی با دلمشغولی‌های یورن بارگر یکی از خلاق‌ترین وبلاگ‌دارها)، از جولین دبل (Julian Dibbell)؛ «مطلب سه قسمتی گذشته، حال و آینده بلاگر (گفت‌وگوی کنار خط سایت رایت‌دوب (WriteTheWeb) با ایون ویلیامز (Evan Williams) درباره شرکت وی (PYRA) و مهم‌ترین محصول آن بلاگر)، از جیلز ترنبال (Giles Turnbull)؛ «کی‌سی نیکل (سوونسان) و پرسش‌هایی که معمولاً [در اینبار] پرسیده می‌شود» (شرح داستان کی‌سی نیکل (سوونسان) دختر دانش‌آموز مبتلا به سرطانی که با مرگ دست و پنجه نرم می‌کرد و روزنوشته‌هایش و مرگ ناگزیرش، ولوله‌ای در وبلاگستان انداخت ولی بعداً معلوم شد همه چیز ساختگی بوده و چنین شخصی هرگز وجود نداشته است)، از آدام گیتگی (Adam Geitgey)؛ و «در سنگریک پیشگام وبلاگ‌نویسی: مصاحبه‌ای با برژیت اف. ایتن (گرداننده ایتن‌وب<sup>۴</sup>)»، از جان اس. رودس (John S. Rhodes).

چهارمین بخش کتاب «توصیه»‌هایی است برای وبلاگ‌دارها: «چهار حقیقت ناب وبلاگ‌نویسی»، از فیشراش (Fishrush)؛ «بلاگما ۲۰۰۱ پیام یک: وبلاگ را منتشر کنید» و «بلاگما ۲۰۰۱ پیام دو: موضوعات بعدی و برخی توضیحات»، از کمیته بلاگما ۲۰۰۱ (BLOGMA 2001 Committee)؛ «وبلاگ‌نویسی: درس‌های آموخته»، از کولش شانمگس‌آندارام (Kulesh Shanmugasundaram)؛ «مانیفست‌هایی»، از کرایس پیریلو (Chris Pirillo)؛ «ده راهنمایی برای ساختن یک وبلاگ بیونیک»، از متاسن (Metascene)؛ و «صفحه‌کلید را زمین بگذارید و از وبلاگ صرف نظر کنید»، از نیل تالبوت.

«وبلاگ‌ها در مقابل روزنامه‌نگاری سنتی» با چهار نوشته بخش ماقبل‌آخر کتاب را تشکیل می‌دهد: «وبلاگ‌نویسی به مثابه شکلی از روزنامه‌نگاری: وبلاگ‌ها مفردی حیاتی و خلاق برای صداهای جایگزین ارائه می‌کنند» و «وبلاگ‌ها: منبع تازه‌ای از

نُه نوشته‌سعی در معرفی مشهورترین اهالی وبلاگستان جهانی دارد: «ما وبلاگ‌ها را شروع نکردیم» (ترانه‌ای بر وزن ترانه «ما آتش را نیافروختیم» بیلی جونل<sup>۲</sup>) از نیکلای نولان (Nikolai Nolan)؛ «شما وبلاگ‌دار شده‌اید: چگونه کسب و کار، رفاقت و زندگی‌تان را برخط بگذارید» (درباره نحوه آشنایی مگ هوریهان با ایون ویلیامز، دو وبلاگ‌دار قدیمی)، از ربکا مید (Rebecca Mead)؛ «ساختارزدایی از مقاله «شما وبلاگ‌دار شده‌اید»»، از جو کلارک (Joe Clark)؛ «یک جوان فدایی بلاگر» (آشنایی با دلمشغولی‌های یورن بارگر یکی از خلاق‌ترین وبلاگ‌دارها)، از جولین دبل (Julian Dibbell)؛ «مطلب سه قسمتی گذشته، حال و آینده بلاگر (گفت‌وگوی کنار خط سایت رایت‌دوب (WriteTheWeb) با ایون ویلیامز (Evan Williams) درباره شرکت وی (PYRA) و مهم‌ترین محصول آن بلاگر)، از جیلز ترنبال (Giles Turnbull)؛ «کی‌سی نیکل (سوونسان) و پرسش‌هایی که معمولاً [در اینبار] پرسیده می‌شود» (شرح داستان کی‌سی نیکل (سوونسان) دختر دانش‌آموز مبتلا به سرطانی که با مرگ دست و پنجه نرم می‌کرد و روزنوشته‌هایش و مرگ ناگزیرش، ولوله‌ای در وبلاگستان انداخت ولی بعداً معلوم شد همه چیز ساختگی بوده و چنین شخصی هرگز وجود نداشته است)، از آدام گیتگی (Adam Geitgey)؛ و «در سنگریک پیشگام وبلاگ‌نویسی: مصاحبه‌ای با برژیت اف. ایتن (گرداننده ایتن‌وب<sup>۴</sup>)»، از جان اس. رودس (John S. Rhodes).

بخش سوم با عنوان «بلاگ، بلاگ، بلاگ»، حاوی شش نوشته است که به ترتیب عبارت است از: «وبلاگ‌نویس بودن؟ گفت‌وگومان وب به سطح بالاتری ارتقا می‌یابد»، از گلن فلایشمن



نخست اینکه باید با ربکا هم عقیده بود و به وی حق داد که نباید به این زودی به داوری چنان سترگ نشست؛ که پدیده وبلاگ هنوز آن اندازه بلوغ نیافته که به درستی بتوان ابعاد گوناگون آن را باز شناخت و پیامدهای عمیق و ماندگار آن را از تبعات سطحی و زودگذر آن تمیز داد. پس فعلاً باید به شناخت چگونگی تغییر در زندگی روزمره مشتغلان این فناوری ارتباطی - اطلاعاتی جدید بسنده کرد و به آن فرصت داد تا به رشد و نمو ادامه دهد.

دوم آنکه پدید آورندگان نوشته‌های این مجموعه همگی افرادی عادی هستند (و نه علمای علوم انسانی) که به جز داشتن تجربه زیسته در این قلمرو از شامه تیز و قریحه لطیف و ذوقی سرشار نیز برخوردار بوده‌اند که به آنان در گزارش مشاهداتشان باری رسانده است. بنابراین نمی‌توان بر ایشان خرده گرفت که نوشته‌هایشان فاقد استانداردهای علمی (ملاحظات نظری و روشی) است، در نتیجه از گمانه‌های اکتشافی غیرسیستماتیک فراتر نمی‌رود. کافی است در نظر آوریم ۲۷ نفر از پدید آورندگانی که در انتهای کتاب معرفی شده‌اند به ترتیب ۱۵ نفر قلم‌زنند - اعم از نویسندگان حرفه‌ای مطبوعات (۷ نفر)، نویسندگان آزاد (۵ نفر)، مؤلفین صاحب‌کتاب در حوزه داستان یا رایانه وب (۳ نفر)، ۱۰ نفر متخصصان رایانه و وب (۸ نفر حرفه‌ای و ۲ نفر وبگرد مجرب)، ۱ نفر خواننده که دستی هم به قلم می‌برد، و ۱ نفر بازیگر که در شبکه نیز می‌پلکد. می‌توان امیدوار بود و البته انتظار داشت با جلب توجه پژوهشگران حوزه علوم انسانی، تحقیقات معتبرتر و قابل اتکاتری صورت گیرد و بر اساس نتایج چنان پژوهش‌هایی به درک منظم‌تر و موثق‌تری در این زمینه دست یافت.

اخبار»، از جی. دی. لاسیکا (J. D. Lasica)؛ «وبلاگ‌نویسی در ماشین روابط عمومی»، از جردن رافائل (Jordan Raphael)؛ و «معروف شدن یکباره وبلاگ‌های جنگی»، از تیم کاواناف (Tim Cavanaugh).

و پسین بخش کتاب با عنوان «اجتماع» حاوی دو مطلب است: یکی «ساختن یک اجتماع بر خط: فقط آب بیفزایید» از مت هافی (Matt Haughey)؛ و دیگری «لینک‌های خوب در مقابل بحث خوب: مرور آرشو یک بحث زنده در متافیلتر»، از متافیلتر دات کام (MetaFilter.com).

ما وبلاگ‌دار شده‌ایم: چگونه وبلاگ‌ها فرهنگ ما را تغییر می‌دهند، آن اندازه که به عنوان اصلی خود پایبند است در بند عنوان فرعی خود نیست. مجموعه نوشته‌های گردآوری شده در این کتاب در شرح تجربیات شخصی افراد با ذوق، کنج‌کاو و در عین حال اهل رایانه و وبگردی بسیار موفق است. نوشته‌ها (و گفت‌وگوها و بحث‌ها نیز) چنانکه از قاطبه پست‌های وبلاگی انتظار می‌رود، به قلمی صمیمی، بی‌تکلف، بی‌ادعا و خودمانی نوشته شده و تقریباً همه حاوی شرح‌هایی درخشان و جذاب از آن چیزهایی است که این پیشتاژان وبلاگستان جهانی از نزدیک و به طور دست اول و بی‌واسطه حس کرده‌اند. به قسمی که خواننده به خوبی درمی‌یابد ما چقدر از اینکه وبلاگ‌دار شده‌ایم، ذوق زده‌ایم و این تجربه تا چه پایه می‌تواند متفاوت، هیجان‌انگیز و احتمالاً انقلابی باشد. اما در نهایت پاسخی برای این پرسش پیدا نمی‌کند که وبلاگ‌ها چگونه فرهنگ ما را تغییر می‌دهند؟

این ناکامی از دو ناحیه ممکن است سرچشمه گرفته باشد:

ارائه شده است.

### ج - نکات آموزنده

۱. گزارش‌های دست اول از تجربیات شخصی افراد عادی درگیر در هر پدیده اجتماعی که لزوماً هم دانش آموخته علوم انسانی نیستند، هر چند تجربیات شخصی غیر قابل تعمیم تلقی شوند، اما علاوه بر اینکه ارزشی اکتشافی دارند، منبعی مهم برای پژوهش‌های تخصصی‌آتی به شمار می‌روند. بنابراین نباید به هیچ رو دست‌کم و یا کم‌ارج و بها قلمداد شوند. لذا باید آنقدر جدی گرفته شوند که به همان شکل مستند خود تدوین یابند و به دست طبع و نشر سپرده شوند که در وانفاسی فقدان ادبیات در زمینه مربوط بسیار ذیقیمت خواهد بود. ۲. ملاحظه حقوق معنوی افراد نه تنها در باره نسخه‌های چاپی که در مورد نسخه‌های دیجیتالی تسری یافته است. به قسمی که گردآورندگان و پدیدآورندگان مجموعه‌ها خود را موظف به مراعات آن می‌دانند. این نکته به ما می‌آموزد که نه تنها حقوق معنوی افراد را به هر شکل و در هر قالب به رسمیت بشناسیم، بلکه هر گونه استفاده از آثار آنان را منوط به کسب اجازه بدانیم و انتظار داشته باشیم که در هر مجموعه‌ای این موضوع حتماً روشن شده باشد که از صاحب (صاحبان) اثر کسب اجازه شده است.

### د - نقطه ضعف‌ها

۱. از آنجا که نوشته‌ها بدو آنه برای این کتاب که عمدتاً برای وبلاگ‌های شخصی افراد نگارش یافته، سرشار از اصطلاحات تخصصی و یا عامیانه و یا اشارات نا آشنا برای خواننده غیر وبلاگی و تا حدودی غیر امریکایی است (هر چند واژه‌نامه کتاب در این زمینه بسیار سودمند است). ۲. ارجاع به منابع اینترنتی از طریق یادداشت‌های هر نوشته فقط با ذکر آدرس‌های اینترنتی مربوط، استفاده بیشتر و بهتر از کتاب را با در دسر همراه می‌کند. ۳. فقدان پیشگفتاری به قدر کافی تفصیلی و معرف اهداف، روش شناسی و محتوای کلی و مقدمه‌هایی معرف برای هر بخش کتاب است. ۴. کتاب فاقد نمایه موضوعی و جاهاست.

### پانوشته‌ها:

1. Rebecca's Pocket (www.rebeccablood.net).
  2. Billy Joel (1949-) خواننده امریکایی
- برای دسترسی به متن ترانه (we didn't start the fire) به آدرس زیر رجوع کنید:
- [http://www.shsu.edu/~eng\\_wpf/authors/Joel/fire.htm](http://www.shsu.edu/~eng_wpf/authors/Joel/fire.htm)
3. Frequently/ Asked Questions or FAQ.
  4. eatonweb (www.eatonweb.com/weblog/index.shtml).
۵. «نقد فیلم» (bdowran.blogspot.com) نخستین وبلاگ تخصصی نقد فیلم به زبان فارسی.

اما در هر حال کتاب حاوی نکات جالب، ارزنده، آموزنده و در عین حال نقطه ضعف‌هایی است که به تفکیک مورد اشاره قرار می‌گیرند:

### الف - نکات جالب

۱. تقریباً کلیه نوشته‌ها که پیشتر روی اینترنت منتشر شده‌اند، دارای علامت ثبت حق تکثیر (Copyright) یا © هستند که پس از اخذ اجازه از تک تک پدیدآورندگان (برای استفاده از نوشته‌شان در این مجموعه) و ذکر این امر در آخرین پیوست کتاب، مورد استفاده قرار گرفته‌اند. ۲. نوشته‌ها صرف نظر از میزان تحصیلات، شغل و عنوان پدیدآورندگان، از سویی به صرف تجربه دست اول و اصیل آنان و از سوی دیگر توانایی و استعدادشان در گزارش آن تجربیات انتخاب شده‌اند که در کنار یکدیگر مجموعه متنوع و جالبی را بسیار نزدیک به حال و هوای وبلاگستان آفریده‌اند. ۳. از آنجا که تقریباً همه نوشته‌ها وبلاگی است، یادداشت‌های هر نوشته نیز صرفاً آدرس‌های اینترنتی مربوط، بدون هیچ شرح و بسطی است. ۴. عمدتاً طول مطالب کمتر از پنج صفحه است (شبهاتی دیگر با فضای وبلاگستان).

### ب - نکات ارزنده

۱. در انتهای کتاب مجموعه لینک‌هایی متنوع از سایت‌های اینترنتی خواندنی در حوزه وبلاگ و یا مقولاتی نزدیک به آن در قالب هشت دسته به این ترتیب گردآوری شده است: نکات آغازین، وبلاگ خودتان را بسازید، موتورهای جست‌وجو، منابع خبری، سایت‌های پیگیری پدیده‌های فراگیر اینترنتی، وبلاگ‌هایی که دسته جمعی نوشته می‌شوند، قاموس‌ها، دایرة المعارف‌ها و منابع دیگری از این دست و در نهایت هر چیز به درد بخور ولی متفرقه دیگر. ۲. قرار دادن یک واژه‌نامه تخصصی مختصر و مفید (آدرس اینترنتی مربوط برای فهرستی کامل تر از واژه‌ها) در پیوست کتاب که اصطلاحات مورد استفاده در مطالب این مجموعه (و وبلاگ‌ها به طور کلی) را شرحی اجمالی داده است. ۳. چنانکه اشاره شد مطالب حاوی گزارش تجربیات شخصی افرادی است که عمدتاً متخصص رایانه و اینترنت هستند تا علمای یا حتی دانشجویان ابتدایی علوم انسانی و در عین حال مطالب نیز به قصد شرح نظری برای آنچه واقع شده نیست بلکه تجربه در زمان پدیده است، بنابراین منبعی ارزنده و بی نظیری برای قرار گرفتن در حال و هوای تجربه وبلاگ تلقی می‌شود. در عین حال لازم است به عنوان کسی که تقریباً از ماه‌های آغازین پیدایی وب در ایران تاکنون با آن محشور است و به علاوه جزو نخستین گروه وبلاگ‌دارهای فارسی زبان هم محسوب می‌شود، همدلی خود را با بخش عمده‌ای از مطالب کتاب ابراز دارم. ۴. از نکات ارزنده دیگر کتاب شرحی است که به اختصار در معرفی هر یک از پدیدآورندگان در انتهای کتاب